

Profet

în țara altora

Mă întâlnesc destul de rar cu regizorul Cristian Mihăilescu, de care mă leagă o veche prietenie, înnodată încă de pe băncile Conservatorului. Dar, aproape ori de câte ori se-ntâmplă să ne vedem, el tocmai s-a-ntors din străinătate!

Acum de unde mai vii? Tot din Franța?

M-am întors de la cea de-a XI-a ediție a Concursului Internațional de Canto de la Marmande.

Curios, n-am auzit încă de acest concurs!

Dar ai auzit cu siguranță de Concursul de la Bordeaux... Căci Marmande este un oraș-satelit al Bordeaux-ului. Acesta este unul dintre cele mai prestigioase concursuri de canto din lume; în sprijinul afirmației mele aduc două argumente: interesul stărnit în patru continente, concurenții

actualei ediții reprezentând 35 de naționalități, din Spania până în Australia și din Angola până în Japonia (de altfel, este competiția cu cel mai mare număr de candidați: anul acesta au fost 235 la operă, 48 la operetă și 47 la lied), și profilul juriului, format în exclusivitate din directorii Operelor din Franța (acum au fost prezenți cei din Paris, Bordeaux, Montpellier, Marsilia, Toulon, Dijon, Limoges, Rennes, Avignon, Boulogne, Angers, Rouen și Charleroi).

Parcă înțelesesem că și tu ai fost în acest juriu... eminent francez.

De patru ani sunt membru permanent al juriului, fiind cunoscut de către organizatori de la reuniunile Academiei Europene de Teatru Muzical de la Bayreuth, ca membru al Asociației "Eurolyrica" a directorilor europeni de Operă.

Mai există și alți români în aceste organisme internaționale?

Din păcate, nu.

Dar la Concursul de la Bordeaux (dă-mi voie, te rog, să-i spun tot așa!) a intrat în palmares vreun român? De când ești membru în juriu, vreau să spun...

Da, acum două ediții, soprana Liliana Faraon (cu care, de altfel, lucrasem la montările mele de la Brașov cu *Bărbierul din Sevilla* și *Elixirul dragostei*) a obținut Premiul II, după care... s-a stabilit definitiv în Franța. Ca și soprana Florica Marilena Goia, finalistă în ediția trecută. De altfel, particularitatea acestui concurs – juriul compus exclusiv din directori de Opere – asigură un contact direct între tinerele speranțe și aceia care le pot promova.

Există un public suficient de consistent pentru ca soliștii să se simtă pe scenă aproape ca într-un spectacol?

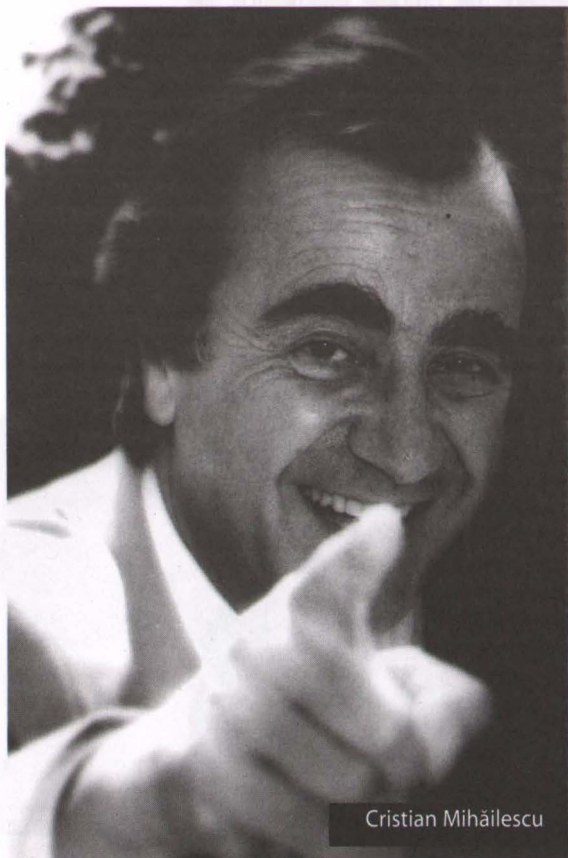
Sala este arhiplină încă de la prima zi a etapei eliminatorii, întreg orașul Marmande fiind conectat la acest eveniment cu ecou internațional. Faptul acesta se datorează și primarului Gérard Gouze, care este în același timp și deputat, ba chiar președintele Comisiei legislative a Parlamentului Franței. În această calitate, el culege impresii și sugestii din partea directorilor de Opere din Franța, pe care nu o dată le susține, multe materializându-se astfel în legi favorabile culturii.

Ceea ce nu se prea întâmplă la noi!... Dar, să trecem... Știu că anul acesta ai mai fost de câteva ori în Franța. Cu ce ocazii?

Îți amintesc că am început anul montând pe Coasta de Azur, la Toulon, *Così fan tutte* – despre care ai și scris atunci, în "Actualitatea muzicală". Apoi, în aprilie, am fost invitat de Comisia Franceză pentru UNESCO să conferențiez la seminarul "Le spectacle vivant". Într-o serie de trei intervenții, am vorbit despre organizarea instituțiilor de spectacol în România (cu accent pe managementul în teatrul muzical) și despre limbajul în regia de operă.

Din cine era formată asistența, la acest seminar?

Comisia Franceză pentru UNESCO organizează un stagiul de un an pentru reprezentanții a douăzeci și una de țări de pe toate continentele, tineri specialiști cu funcții importante în domeniul culturii. Această zonă a managementului cultural, dar și a caracteristicilor unui teatru liric, am acoperit-o eu atât în 1998, cât și anul acesta. De altfel, am și primit invitația pentru o serie de intervenții în anul 2000.

Cristian Mihăilescu

Nu mă miră, căci am aflat despre niște scrisori de mulțumire și apreciere pe care le-ai primit în urma acestor conferințe... Îmi dai voie să citez din ele?

Nefiind confidentiale, și le pun la dispoziție.

Autoarea lor este chiar directoarea Comisiei Franceze pentru UNESCO, Brigitte Remer. Prima dintre scrisori îi este adresată Mariei Berza, secretar de stat în Ministerul nostru al Culturii; printre alte subiecte, epistola în cauză vorbește și despre tine, astfel: "L-am primit recent pe Cristian Mihăilescu, sosit la seminarul nostru asupra spectacolului viu, să vorbească despre limbajele artistice plecând de la operă și să dezbate tema managementului pentru proiecte și instituții culturale. Experiența lui îi interesează în cel mai înalt grad pe stagiarii mei prin această legătură între teorie și practică, între trecut și prezent, pe care el știe s-o prezinte într-o manieră atât de dinamică".

Cealaltă scrisoare îți este adresată direct și sună după cum urmează:

Dragă domnule,

Țin să vă exprim întreaga mea recunoștință pentru a fi acceptat să participați la seminarul nostru asupra artei spectacolului, destinat participanților la Formațiunea Internațională Cultură.

Prima intervenție pe care ați prezentat-o, despre limbajele artistice, plecând de la o comparație de puneri în scenă a operii Don Giovanni, i-a interesat în mod deosebit și s-a pretat la multiple comparații, între formele trecutului

și cercetările contemporane. Cea de-a doua intervenție a dumneavoastră, despre managementul proiectelor și instituțiilor culturale, a arătat complexitatea sarcinii ce incumbă oricărui director, atât în planul resurselor umane, cât și în acela al bugetului și al relațiilor instituționale; ca responsabili culturali în țările lor, participanții la seminar sunt direct interesați de toate acestea, conferința dumneavoastră fiindu-le foarte utilă.

În fine, masa rotundă ce reunea criticii și directorii ce lucrează pe tărâmul muzicii, teatrului și dansului, fiind complementară punctului dumneavoastră de vedere asupra Operei, a deschis – prin latura ei interactivă și polemică – orizonturi foarte pasionante. Vă mulțumesc.

Participanții la Formațiunea Internațională Cultură m-au felicitat pentru programarea acestui seminar, în ceea ce privește calitatea invitațiilor noștri; am deci plăcerea de a vă comunica acest fapt.

Sper că colaborarea noastră va continua și îmi voi permite, în vederea proximei sesiuni, să vă invit din nou. Dorindu-vă reușită totală în diferitele întreprinderi artistice, vă rog să primiți, dragă domnule, expresia distinselor mele salutări".

Înțeleg că și în anul 2000 vei participa activ la Concursul de la Bordeaux și la seminarul UNESCO de la Paris. Dar, după succesul cu Così fan tutte, nu vei mai și regiza în Franța?

În general, succesele au ecou. Succesul autentic este acela în urma căruia ești reinvitat. Aplauzele publicului și cronicile măgulitoare sunt extrem de plăcute,

dar momentul adevărului îl re-prezintă reinvitarea pe aceeași scenă. În ceea ce mă privește, aceasta nu numai că s-a produs, dar oferta ce mi s-a făcut a întrecut toate așteptările mele: chiar pe scenă, în seara premierei, directorul Operei din Toulon, venerabilul Guy Grinda, m-a invitat să montez... opera operelor – cum e socotită de către francezi Carmen de Bizet.

Dacă francezii au invitat un regizor străin să le monteze opera națională, înseamnă că regia acestuia la Così fan tutte nu i-a lăsat indiferenți... Bănuiesc că ai stabilit deja distribuția.

Este o distribuție excepțională (cum se întâmplă mai mereu pe scena Operei din Toulon), cu cântăreți spanioli, francezi și italieni. Și voi avea marea bucurie să creez spectacolul alături de marele dirijor și bunul meu prieten Christian Segarici.

Dar la București nu mai montezi nimic? Doar spectacolul tău cu Traviata s-a jucat cu mare succes nu numai "acasă", ci și în vreo douăzeci de orașe din Olanda și Belgia...

Succesul Traviatei îmi aduce de fiecare dată o mare bucurie și, în măsura în care voi fi solicitat, voi răspunde cu plăcere – ținând cont și de relația cu totul specială pe care am stabilit-o cu toate colectivele Operei Naționale Române.

Atunci, să așteptăm cu încredere...

Luminița Vartolomei

profil

O învingătoare

Când, la început, în "epoca Andrei Șerban", încerca să-și potrivească respirația după suflul precipitat al Medeei din Trilogia antică, Maia Morgenstern s-a auzit chemată să se "arunce" în Nela din Balanța. Cu Nela și Medeea, între Lucian Pintilie și Andrei Șerban, s-a definit actrița Maia Morgenstern. Contururile ei au căpătat miez o dată cu feminitatea virilă a Medeei, izbuc-

nind din energia de amantă pasională, de mamă eternă și regină a întunericului, însă și o dată cu feminitatea brutală, prozaică a Nelei, la fel de voluntară ca Medeea, și, la fel, dependentă de dreptate. Amândouă, vulnerabile prin forță, fragile prin patimă, senzuale prin cerebralitate, răspândind duioșie – uimitor – din asprimea firii, având același aer de femei subjugate, dar iremediabil

sălbatic. Și, unindu-le, în contrast cu fizicul de posibilă ingenuă, timbrul Maiei, ușor răgușit de gravitatea desoperată a femeii nedreptățite care-și caută sprijin: urletul Medeei omorându-și copiii și strigătele Nelei violente. Femeia căreia i se răpește ceva și care, totuși, sfârșește ca o învingătoare.

Mirona Hărăbor